СИНДРОМ «ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРЯННЯ» У ПРАЦІВНИКІВ СЛІДЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ

Іскра М.О., здобувач ступеня вищої освіти магістр ННІ №1 НАВС.
Науковий керівник: **Варлакова Є.О.,** доцент кафедри юридичної психології, кандидат психологічних наук.

Одним з найбільш актуальних завдань сьогодення є збереження психічного здоров'я та підтримання психологічного благополуччя працівників правоохоронних органів, діяльність яких здійснюється під впливом особливих психологічних, соціальних і правових умов, характеризується низкою специфічних особливостей, в тому числі екстремальністю. Це вимагає від них підвищеної відповідальності за вчинені дії, зумовлює зростання рівня зовнішнього та внутрішнього контролю за виконанням професійних обов'язків та часто провокує виникнення у них нервово-психічних перевантажень, станів психічної напруженості, емоційного вигоряння.

Емоційне вигоряння — це синдром, що розвивається на основі безперервного впливу на людину стресових ситуацій і призводить до інтелектуальної, душевної і фізичної перевтоми та виснаження. Термін "емоційне вигоряння" не відноситься до чітко визначених понять в системі психологічних знань. Існують різні визначення поняття "вигоряння", однак в загальному вигляді воно розглядається як довготривала стресова реакція або синдром, що виникає в результаті тривалих професійних стресів середньої інтенсивності.

Виділяють три моделі психічного "вигоряння". Згідно першої моделі, "вигоряння" - це стан фізичного та психічного виснаження, викликаного тривалим перебуванням в емоційно перевантажених ситуаціях. Дане трактування близьке до розуміння "вигоряння" як синдрому хронічної втомленості.

Друга модель належить голландським дослідникам. Вони розглядають "вигоряння" як двомірний конструкт, що складається з

емоційного виснаження і деперсоналізації. Остання проявляється у зміні відносин або до себе, або до інших (учнів, колег). Найбільш розповсюдженою є третя модель синдрому "вигоряння" американських дослідників К. Маслам і С. Джексон. Згідно даної моделі "вигоряння" розуміється як синдром емоційного виснаження, деперсоналізації і редукції особистих досягнень. Емоційне виснаження розглядається як основна складова професійного "вигоряння" і проявляється у пониженні емоційного фону, байдужості або емоційній перенасиченості.

Синдром "професійного вигоряння" - один із проявів стресу, з яким стикаються працівники правоохоронних органів у власній професійній діяльності. Сама сутність роботи слідчого вже припускає комплекс негативних емоцій. Проведення ряду слідчих дій з учасниками злочину припускає сильні енергетичні, емоційні й психологічні витрати слідчого. Крім цього на слідчого може спричинити вплив злочинне угрупування. Для успішного виконання необхідних професійних дій від працівника слідчих органів потрібна наявність у нього високого рівня стресостійкості та розвинені здатності саморегуляції психічного стану. Отже, постійний контакт з криміногенним контингентом може також виступати в якості сильного стресового фактору.

Постійний контроль вищих органів і недостатнє матеріально-технічне забезпечення робочого місця як негативні фактори в сукупності спричиняють психологічне виснаження працівників слідчих, викликачи в них певні симптоми, характерні для нервово-психічної напруги.

Серед факторів, що викликають у слідчих нервово-психічну напругу виділяють:

1. Постійний контакт із криміногенним контингентом;
2. Ненормований робочий день;
3. Обмеженість часу для розкриття злочину;
4. Постійний контроль або оцінка з боку вищих органів і громадськості;
5. Недостатнє технічне й матеріальне забезпечення місця роботи.

Одна із самих вагомих причин, що спричиняє виникнення нервово-психічної напруги працівника слідчих органів, є ненормований робочий день.

Профілактика синдрому “професійного вигоряння” повинна охоплювати широкий спектр заходів: з одного боку, тих, що, пом’якшують дію організаційних стрес-факторів, а з іншого – тих, що дозволяють активізувати особисті ресурси персоналу, щоб ефективно долати негативні наслідки професійних і організаційних стресів.